

การพัฒนา รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ
ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ
**A Model Development of Competency Based Curriculum Administration
For Vocational Classroom in the Educational Institutions Under
the Local Government Organization,
Northern Region**

ประไพวรรณ ละอินทร์, ชูชีพ พุทธประเสริฐ,

สำเนา หมื่นแจ่ม, และณัฐยา ตันตรานนท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

**Prapaiwan Lain, Chuchip Phutthaprasert,
Samnao Muenjam and Nattiya Tantranont**

Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: gift9944@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) สังเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบและปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ 2) ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ ที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ 3) พัฒนาและตรวจสอบร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคเหนือ และ 4) ประเมินร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ ผลวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ จากการสังเคราะห์ ตรวจสอบและยืนยัน พบว่า แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบใหญ่ 6 องค์ประกอบย่อย 2. แนวทางการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ ได้ให้ความสำคัญกับหลักสูตรการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยจัดให้เหมาะกับเด็กแต่ละกลุ่ม วิธีการเรียนการสอนก็เปลี่ยนตามไปด้วย สถานศึกษาต้องปรับหลักสูตร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ การใช้หลักสูตร มีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร 3. ผลการพัฒนาและตรวจสอบร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรฯ

* วันรับบทความ : 14 สิงหาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 1 กันยายน 2567; วันตอบรับบทความ : 5 กันยายน 2567

ประกอบด้วย 7 ส่วน และ 4. ผลการประเมินร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบหลักสูตรฐานสมรรถนะ ห้องเรียนอาชีพในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ พบว่า ร่างรูปแบบฯ โดยภาพรวม ด้านความเป็นไปได้ที่ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.30 แปลผลมีความเป็นไปได้มากที่สุด ด้านความเป็นประโยชน์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.27 แปลผลมีความเป็นประโยชน์มากที่สุด และร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฯ โดยภาพรวม ด้านความเป็นไปได้ที่ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.19 แปลผลมีความเป็นไปได้มากที่สุด ด้านความเป็นประโยชน์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.18 แปลผลมีความเป็นประโยชน์มากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารหลักสูตร; หลักสูตรฐานสมรรถนะ; รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ; ห้องเรียนอาชีพ; โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research aimed to 1) synthesize and confirm the components and factors contributing to the management of competency-based vocational classroom curricula in educational institutions under local administrative organizations in the northern region of Thailand; 2) study the best practices for managing competency-based vocational classroom curricula in these institutions; 3) develop and validate a draft model and user manual for the management of competency-based vocational classroom curricula; and 4) evaluate the draft model and user manual for its feasibility and usefulness. The research findings are as follows: 1. The components of the management of competency-based vocational classroom curricula in educational institutions under local administrative organizations in the northern region were identified as four major components and six sub-components, 2. The best practices for managing competency-based vocational classroom curricula in educational institutions under local administrative organizations in the northern region, specifically at Chiang Rai Provincial Administrative Organization School, emphasized diverse learning approaches tailored to different student groups. The school adapted the curriculum and ensured that teachers and relevant personnel had the necessary knowledge and understanding of curriculum development and implementation. This included active participation in curriculum management, 3. Development results and validation of a draft model and user manual for the management of competency-based vocational classroom curricula in educational institutions under local administrative organizations in the northern region identified seven key, and 4. Evaluation results of the draft model and the draft manual for the competency-based curriculum in vocational classrooms in schools under local administrative organizations in the northern region found that, overall, the draft model had a feasibility mean ($\bar{X}$) = 4.84 with a standard deviation (S.D.) = 0.30, which indicates the highest level of feasibility. The usefulness mean ($\bar{X}$) = 4.85 with a standard deviation (S.D.) = 0.27, which indicates the highest level of usefulness. As for the draft manual for the implementation of the curriculum management model, the overall feasibility mean ($\bar{X}$) = 4.90 with a standard deviation (S.D.) = 0.19, which

indicates the highest level of feasibility. The usefulness mean ($\bar{x}$) = 4.93 with a standard deviation (S.D.) = 0.18, which indicates the highest level of usefulness.

Keywords: Curriculum Management Model; Competency-Based Curriculum, Competency-based curriculum management model; Careerclass room; Schools under Local Administrative Organizations

บทนำ

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในภาคแรงงาน ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิรูปทางเทคโนโลยีในอุตสาหกรรม 4.0 ที่นำไปสู่การเพิ่มการใช้เครื่องจักรในกระบวนการผลิต ส่งผลให้แรงงานทั้งที่มีและไม่มีฝีมือมีความเสี่ยงตกงานสูงถึงร้อยละ 72 ของแรงงานทั้งหมด (กิริยา กุลกลการ, 2561) การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับตัวและพัฒนาทักษะของแรงงานเพื่อรองรับความต้องการใหม่ของตลาด โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและฟรีเป็นเวลา 12 ปี พร้อมทั้งสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560) นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศเพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ "สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่า อย่างยั่งยืน" โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่ประเทศไทย 4.0 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) จากปัจจัยและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรเน้นทักษะและสมรรถนะทางอาชีพเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ได้กล่าวถึงการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Education: CBE) ว่าเป็นการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและการดำรงชีวิต ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามกฎหมายกระทรวงกล่าวถึงการมุ่งให้กับการส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการบริการสาธารณะและการศึกษาในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นการสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ การศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษาแห่งชาติ และเพื่อส่งเสริมทักษะทางอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันด้วยความเข้าใจถึงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงให้ความสำคัญในการทำให้การศึกษาสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างเหมาะสม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2551)

ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะและสมรรถนะทางอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต ซึ่งตรงกับแนวคิดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Education: CBE) ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้พัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและการดำรงชีวิต กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เน้นย้ำถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมทักษะทางอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานปัจจุบัน และผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการทำให้การศึกษาสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

จากเหตุข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาและพัฒนางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือตอนบน เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานควรเน้นที่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงาน การปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะเป็นแนวทางสำคัญที่หลายฝ่ายเชื่อว่าจะเป็นทางออกของปัญหาการศึกษาไทยที่ไม่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและภาคการผลิตในอนาคต การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการที่สำคัญในการเตรียมผู้เรียนสู่การประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อในสาขาอาชีพที่ตนถนัด สถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อวางพื้นฐานความรู้และทักษะทางอาชีพที่เหมาะสม เน้นการเสริมทักษะทางอาชีพและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นผ่านการเลือกเรียนตามความถนัดและความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การทำงานหรือฝึกปฏิบัติการทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน (ประไพวรรณ ละอินทร์, 2565) ให้มีความเป็นเอกภาพและเพื่อเป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพในโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือตอนบน สู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบและปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ ที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ
3. เพื่อพัฒนารูปแบบและตรวจสอบร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ
4. เพื่อประเมินร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ

ระเบียบวิธีวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีขั้นตอนการวิจัย 4 ระยะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่

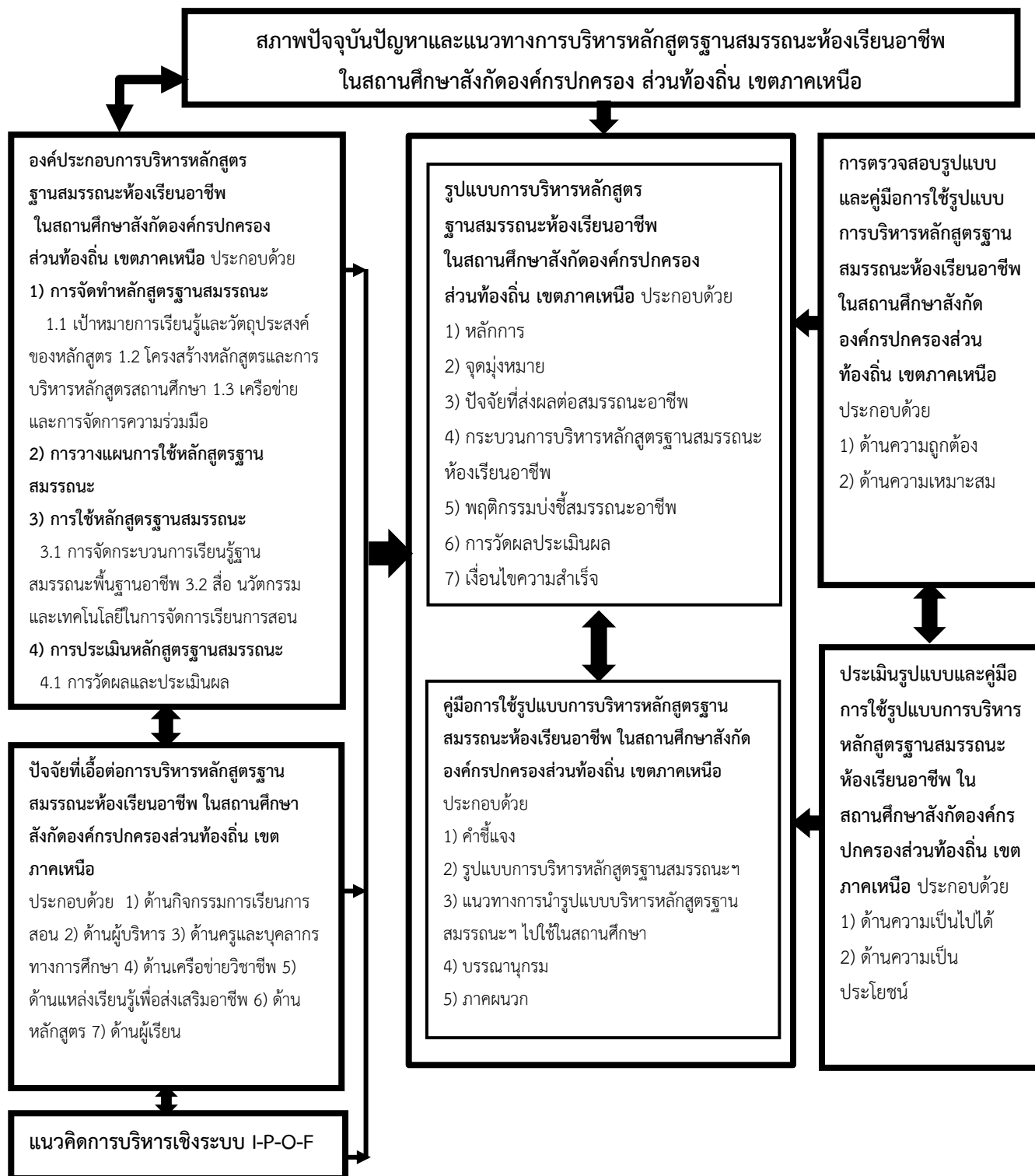
ระยะที่ 1 ศึกษาสังเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบและปัจจัยการบริหารที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคเหนือ

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ ที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ

ระยะที่ 3 พัฒนาและตรวจสอบร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ

ระยะที่ 4 ประเมินร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ การดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน 4 ระยะดังกล่าว นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากรูปที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยเริ่มจากการวางแผนศึกษาทำความเข้าใจ เพื่อเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรที่ฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ ประกอบด้วย 1) การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างรอบคอบ มีขั้นตอนที่ชัดเจนในการนำหลักสูตรใหม่ไปใช้ในการปฏิบัติและสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ อย่างเหมาะสม มีการควบคุมคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ดังนี้ วิเคราะห์นโยบาย บริบท และวางแผน (Plan) 1) การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ การปฏิบัติ การดำเนินการตามแผนงาน (Do) 2) การวางแผนการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ การตรวจสอบการปฏิบัติ (Check) 3) การใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ และการวัดประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา (Act) 4) การประเมินหลักสูตรและติดตามการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และครบวงจร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ ประกอบด้วย 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ด้านผู้เรียน 4) ด้านหลักสูตร 5) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 6) ด้านแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมอาชีพ 7) ด้านเครือข่ายวิชาชีพ ด้วยการบริหารหลักสูตรตามทฤษฎีเชิงระบบ I-P-O-F (Input ปัจจัยนำเข้า Process กระบวนการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ Output สมรรถนะที่จะเกิดกับผู้เรียนห้องเรียนอาชีพฯ โดยมีรูปแบบการบริหารหลักสูตรฯและคู่มือการใช้ร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านความถูกต้องและความเหมาะสม ความและความ เป็นประโยชน์ Feedback วิธีการวัดประเมินผลและเงื่อนไขความสำเร็จ) ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิจากสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาลักษณะพิเศษตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยรายได้และการจ่ายเงินของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2562 จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ จำนวน 2 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้างานหลักสูตรที่มีประสบการณ์ด้านการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะฯ จำนวน 3 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการห้องเรียนอาชีพ จำนวน 2 คน และครูผู้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฐานสมรรถนะฯ จำนวน 2 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ร่วมกันพิจารณาตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบและปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะและให้ข้อมูลสภาพการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคเหนือ การดำเนินการโดยแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ซึ่งมวลประสบการณ์ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งอธิบายความสัมพันธ์องค์ประกอบของสมรรถนะและคุณภาพด้านทักษะของผู้เรียนในโลกยุคศตวรรษที่ 21 เป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัย เน้นการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล อย่างเป็นองค์รวม (Holistic Development) เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

(Life-Long Learning) สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและการทำงาน มีการจัดสภาพแวดล้อมและเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathway) ที่หลากหลาย มีระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพหุปัญญาและธรรมชาติของผู้เรียน มีกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัย มีความหลากหลายและยืดหยุ่นตามความสนใจความถนัดของผู้เรียน (Differentiated Instruction) บริบท จุดเน้นของสถานศึกษา และชุมชนแวดล้อม มุ่งใช้การประเมินเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรม เชื่อถือได้ เอื้อต่อการถ่วงโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

ผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ พบว่ามี 4 องค์ประกอบใหญ่ 6 องค์ประกอบย่อย ตามผลการสังเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบ

ตารางที่ 1 การแจกแจงความถี่และจัดลำดับขององค์ประกอบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ

องค์ประกอบหลัก / องค์ประกอบย่อย	ความถี่	ลำดับ
การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ		
1) ด้านการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ		
1.1 เป้าหมายการเรียนรู้และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	13	2
1.2 โครงสร้างหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	12	3
1.3 เครือข่ายและการจัดการความร่วมมือ	10	4
2) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ		
3) ด้านการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ		
3.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ฐานสมรรถนะพื้นฐานอาชีพ	10	5
3.2 สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	10	6
4) ด้านการประเมินหลักสูตรฐานสมรรถนะ		
4.1 การวัดผลและประเมินผล	15	1

จากตารางที่ 1 พบองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ประกอบด้วย 1) การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ 1.1 เป้าหมายการเรียนรู้และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 1.2 โครงสร้างหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 1.3 เครือข่ายและการจัดการความร่วมมือ 2) การวางแผนการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ 3) การใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ 3.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ฐานสมรรถนะพื้นฐานอาชีพ 3.2 สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 4) การประเมินหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4.1 การวัดผลและประเมินผล

ผลการสังเคราะห์ยืนยันปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ ตามผลการสังเคราะห์และยืนยันปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหาร หลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ

ตารางที่ 2 แยกแยะความถี่และจัดลำดับของปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ

ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ	ความถี่	ลำดับ
1. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	6	3
2. ด้านผู้บริหาร	9	1
3. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา	9	2
4. ด้านเครือข่ายวิชาชีพ	5	7
5. ด้านแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอาชีพ	6	4
6. ด้านหลักสูตร	5	6
7. ด้านผู้เรียน	5	5

จากตารางที่ 2 พบปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรโดยขอจัดเรียงเป็นหมวดหมู่ตามลำดับความสำคัญโดยข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ 1)ด้านผู้บริหาร 2)ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา 3)ด้านผู้เรียน 4)ด้านหลักสูตร 5) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 6) ด้านแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอาชีพ และ7) ด้านเครือข่ายวิชาชีพ

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ ที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพโดยให้ความสำคัญกับหลักสูตรการเรียนรู้ที่หลากหลาย พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะกับเด็กแต่ละกลุ่ม ออกแบบวิธีการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องให้มีความรู้ตรงตามสาขา มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ การใช้หลักสูตร และมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร มีทักษะเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามศักยภาพของผู้เรียน จัดให้มีสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะอาชีพ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริง

และมีการวัดประเมินจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นเป้าหมาย สถานศึกษาต้องมุ่งแสวงหาความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการที่ผู้เรียนสนใจในการประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้ไปใช้จริงรับผิดชอบต่อตัวเองให้ถึงเป้าหมาย และสามารถออกแบบการเรียนรู้และอาชีพในอนาคตของตนเองได้ โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในภาพรวมมีการปฏิบัติที่เป็นจริงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่ 4.23 (S.D.) 0.03 โดยรายการที่มีการปฏิบัติที่เป็นจริงมากเป็นลำดับแรกคือ การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่ 4.45 (S.D.) 0.15 รองลงมาคือ การวางแผนการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่ 4.27 (S.D.) 0.07 การใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่ 4.12 (S.D.) 0.10 ส่วนรายการที่มีการปฏิบัติจริงน้อยกว่ารายการอื่น คือรายการการประเมินหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่ 4.09 (S.D.) 0.12 ตามลำดับ

3. ร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้ร่วมกันสรุปผลประเด็นการวิจัย 2 ประเด็น ดังนี้ 3.1 ร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะอาชีพ 4) กระบวนการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ 5) พฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะอาชีพ 6) การวัดผลประเมินผล และ 7) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 3.2 ร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 คำชี้แจง ส่วนที่ 2 รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ ส่วนที่ 4 บรรณานุกรม และส่วนที่ 5 ภาคผนวก ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โดยภาพรวมทุกรายการ มีความถูกต้อง และเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผลการประเมินร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ พบว่า ร่างรูปแบบฯ โดยภาพรวม ด้านความเป็นไปได้ที่ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.30 แปลผลมีความเป็นไปได้มากที่สุด ด้านความเป็นประโยชน์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.27 แปลผลมีความเป็นประโยชน์มากที่สุด และร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฯ โดยภาพรวม ด้านความเป็นไปได้ที่ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.19 แปลผลมีความเป็นไปได้มากที่สุด ด้านความเป็นประโยชน์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.18 แปลผลมีความเป็นประโยชน์มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ จากการศึกษาองค์ประกอบการบริหารหลักสูตร จากแหล่งข้อมูลงานวิจัย 21 แหล่ง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในช่วงระยะเวลา 10 ปี โดยใช้เกณฑ์การแจกแจงความถี่ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ของแหล่งข้อมูลทั้งหมด ประกอบด้วย 1) เป้าหมายการเรียนรู้และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) โครงสร้างหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ฐานสมรรถนะพื้นฐานอาชีพ 4) เครือข่ายและการจัดการความร่วมมือ 5) สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และ 6) การวัดผลและประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการจัดหมวดหมู่ ทำให้สามารถสรุปเป็น 4 องค์ประกอบใหญ่ 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ 1.1 เป้าหมายการเรียนรู้และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 1.2 โครงสร้างหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 1.3 เครือข่ายและการจัดการความร่วมมือ 2) การวางแผนการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ 3) การใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ 3.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ฐานสมรรถนะพื้นฐานอาชีพ 3.2 สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 4) การประเมินหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4.1 การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับข้อค้นพบในงานวิจัยของ มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2563) ที่พบว่า กระบวนการบริหารหลักสูตร เป็นการศึกษาขั้นตอนต่างๆ ของการจัดทำหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร และพบปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ โดยใช้แบบสัมภาษณ์องค์ประกอบและปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ จำนวน 5 สถานศึกษา พบปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ เป็นด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก ด้านกระบวนการซึ่งบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ด้านผลผลิต ผู้เรียนมีสมรรถนะหลักระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสมรรถนะในความสามารถรู้ และด้านข้อมูลย้อนกลับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน สอดคล้องกับผลการศึกษา รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (พลวัฒน์ กัลยาประสิทธิ์, 2566) ที่สรุปปัจจัยการบริหารหลักสูตรประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง สถานศึกษาต้องมีกลุ่มเครือข่าย องค์การต่างๆ เข้ามาช่วยสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนในสถานศึกษา มีการจัดทำตกลง (MOU) กับหน่วยงาน สถานประกอบการ เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งฝึกทักษะอาชีพของนักเรียน ส่งเสริมการเรียนการสอนอาชีพที่หลากหลาย และสถานศึกษาต้องสนับสนุนครูในการพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนรู้ในการสอนด้านอาชีพ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและความชำนาญในเรื่องการสอนอาชีพที่ตนเองรับผิดชอบ ผู้บริหาร

สถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้มีบรรยากาศในการจัดกิจกรรมให้เอื้อและเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนอาชีพ ให้ผู้เรียนสามารถใช้การฝึกทักษะอาชีพได้จริง

2. ผลการวิจัยสรุปแนวทางการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ และแบบสังเกตกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพจากการศึกษาสถานศึกษาที่มีรูปแบบการปฏิบัติที่เป็นเลิศ พบว่าควรให้ความสำคัญกับหลักสูตรการเรียนรู้ที่หลากหลาย ปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละกลุ่ม ปรับวิธีการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ตรงตามสาขามีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ การใช้หลักสูตร และเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร มีทักษะเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามศักยภาพของผู้เรียน สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมผลิตสื่อ และออกแบบกิจกรรม เสริมเสริมประสบการณ์และมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริง และมีการวัดประเมินจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นเป้าหมาย สถานศึกษาต้องมุ่งแสวงหาความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการที่ผู้เรียนสนใจในการประกอบอาชีพ ให้สามารถนำความรู้ไปใช้จริง มีความรับผิดชอบต่อตัวเองให้ถึงเป้าหมาย ผู้เรียนสามารถออกแบบการเรียนและอาชีพในอนาคตของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับรัตน จันทรรวม (2562) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนระบบทวิศึกษา แนวคิดหลักสูตรการศึกษาเชื่อมโยงสู่อาชีพ ผลการศึกษาได้นวัตกรรมการบริหารโรงเรียน เป็นทิศ อาชีพ 3C" ประกอบไปด้วย 3 ส่วนคือ 1) การจัดหลักสูตรอาชีพ โดยเกิดจากความร่วมมือของ โรงเรียนกับสถานประกอบการและหรือองค์กร สถาบันต่าง ๆ ประกอบด้วยวิชาสามัญและวิชาอาชีพ 2) การจัดการเรียนการสอนอาชีพแบบร่วมมือ เป็นการปฏิบัติการณ์ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการหน่วยงานและ/หรือสถาบันโดยจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ มีการกำหนดเวลา ภาระการสอนของสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกัน และ 3) การประเมินผล อาชีพแบบมีทิศทาง เป็นการประเมินทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในภาพรวมมีการปฏิบัติที่เป็นจริงในระดับมากเป็นลำดับแรกคือ การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ รองลงมาคือ การวางแผนการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ การใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ และรายการการประเมินหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ตามลำดับ

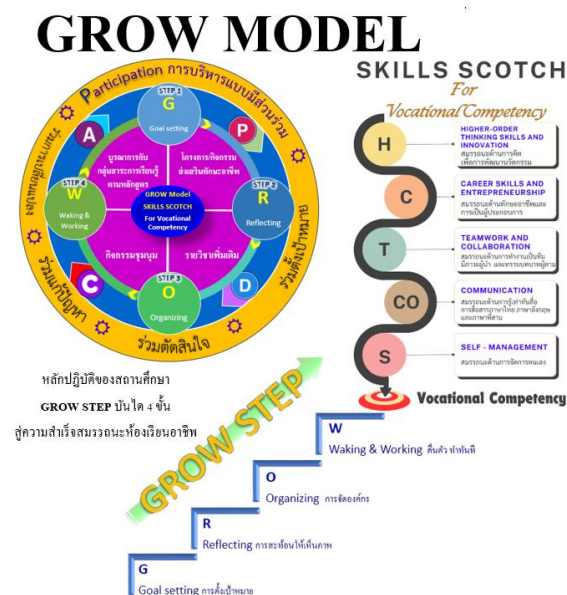
3. ผลการพัฒนาและตรวจสอบร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรฯ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะอาชีพ กระบวนการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ พฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะอาชีพ การวัดผล ประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ ร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ

ฯ ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำชี้แจง ส่วนที่ 2 รูปแบบการบริหารหลักสูตรฯ ส่วนที่ 3 การนำคู่มือการใช้รูปแบบบริหารหลักสูตรฯ ไปปฏิบัติ ส่วนที่ 4 บรรณานุกรม และส่วนที่ 5 ภาคผนวก ผลการพิจารณาตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ทุกรายการมีความถูกต้องและเหมาะสม ร้อยละ 100

4. ผลการประเมินร่างรูปแบบและร่างคู่มือคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ พบว่า ภาพรวมทุกรายการมีความถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำให้ได้รูปแบบการบริหารหลักสูตรฯ ที่ครอบคลุมการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) แนวคิดการบริหารเชิงระบบ ทั้ง 4 ระบบ ย่อย (IPOF) และแนวคิดกระบวนการควบคุมด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) 4 ขั้นอย่างครบถ้วน สอดคล้องกับนักวิชาการที่กล่าวถึงการพัฒนหลักสูตรเชิงระบบ ของเชเลอร์ และอาเล็กซานเดอร์ (1974) มีความเป็นระบบประกอบด้วยระบบหลัก 3 ระบบ ได้แก่การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นปัจจัยภายนอก เพื่อนำไปสู่การกำหนดเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่งผลไปที่การวางแผน และการออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปปฏิบัติการประเมินหลักสูตร และการให้ข้อมูลย้อนกลับไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัย

การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในครั้งนี้สามารถนำไปขับเคลื่อนหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ตามกระบวนการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ ด้วยหลัก GROW STEP บันได 4 ขั้น สู่สมรรถนะอาชีพ 5 ด้าน ดังแผนภาพที่ 3

รูปที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพในสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ

จากรูปที่ 2 แสดงรายละเอียด GROW MODEL โดยใช้หลักการขับเคลื่อนหลักสูตรฐานสมรรถนะ ห้องเรียนอาชีพของสถานศึกษา ดังนี้ **G : Goalsetting** หมายถึง สถานศึกษาต้องตั้งเป้าหมายร่วมกัน **R : Reflecting** หมายถึง การสะท้อนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นความสำคัญจำเป็นของหลักสูตรสมรรถนะ ห้องเรียนอาชีพ **O : Organizing** หมายถึง ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการจัดการองค์กรให้มีความพร้อมในการใช้หลักสูตรสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ โดยใช้ทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กร เช่น POSDCoRB, POCCC หรือ POLC **W: Waking &Working** หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกระตุ้นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ตื่นตัว ทำงานหนัก ที่ให้เกิดการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสู่สมรรถนะห้องเรียนอาชีพ โดยบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ การจัดเป็นกิจกรรมชุมนุม หรือ การจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อเร่งสร้างเสริมสมรรถนะผู้เรียนห้องเรียนอาชีพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทุกคน ทั้งนี้กระบวนการบริหารหลักสูตรยังต้องให้ความสำคัญกับการออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสมรรถนะอาชีพของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน (**SCOTCH for Vocational Competency**) ได้แก่ **S : Self – Management** หมายถึง สมรรถนะด้านการจัดการตนเอง **CO : Communication** หมายถึง สมรรถนะด้านการรู้เท่าทันสื่อ การสื่อสารภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาที่สาม **T : Teamwork and Collaboration** หมายถึง สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำและทราบบบทบาทผู้ตาม **C : Career Skills and Entrepreneurship** หมายถึง สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ และ **H : Higher – Order Thinking Skills and Innovation** หมายถึง สมรรถนะด้านการคิดขั้นสูงเพื่อพัฒนานวัตกรรม ด้วยผลการวิจัยดังกล่าวควรใช้เป็นแนวทางในการระดมความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพฯ ให้กับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับที่สูงขึ้นทุกระดับ รวมถึงสมรรถนะอาชีพ ให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาอื่น สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะฯ ของสถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับการศึกษาในสถานการณ์โลกที่พลิกผัน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคตในการพัฒนาประเทศไทย ตาม 13 หมายเหตุ กรอบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

1.2 หน่วยงานระดับปฏิบัติการ สามารถนำผลจากงานวิจัยนี้ ไปประยุกต์ใช้โดยศึกษาจากคู่มือการใช้รูปแบบบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนอาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตภาคเหนือ นำไปสู่การปฏิบัติจริงเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนห้องเรียนอาชีพฯ ให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 เพื่อให้เกิดการต่อยอดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาควรศึกษาวิจัยอนาคตภาพเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต รวมถึงการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะแต่ละด้านให้มีแนวทางที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. (2551). *กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- กิริยา กุลกลการ. (2561). *แรงงานไทยในยุคอุตสาหกรรม 4.0*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยและพัฒนาศึกษา.
- พลวัฒน์ กัลยาประสิทธิ์. (2566). *รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประไพวรรณ ละอินทร์. (2565). *หลักสูตรฐานสมรรถนะห้องเรียนสายอาชีพ ทางออกของการศึกษาไทยที่ไม่สูญเปล่า*. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2. 3-4 มิถุนายน 2565. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่.แพร่: ไทยอุตสาหกรรมพิมพ์.
- มนสิข สิริสมบุญ. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียน ด้วยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ. 5 (5), 186-199.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.